

Briselē, 2022. gada 22. decembrī
(OR. en)

16352/22

Starpiestāžu lietas:
2022/0031(COD)
2022/0030(COD)

COVID-19 191	TRANS 810
JAI 1748	COCON 64
POLGEN 188	COMIX 625
FRONT 468	SCHENGEN 114
FREMP 284	AVIATION 326
IPCR 121	PHARM 194
VISA 207	RELEX 1770
MI 996	TOUR 81
SAN 677	CODEC 2121

PAVADVĒSTULE

Sūtītājs: Eiropas Komisijas ģenerālsekretāre, parakstījusi direktore *Martine DEPREZ*

Saņemšanas datums: 2022. gada 22. decembris

Saņēmējs: Eiropas Savienības Padomes ģenerālsekretāre *Thérèse BLANCHET*

K-jas dok. Nr.: COM(2022) 753 final

Temats: KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI saskaņā ar 16.panta 3.punktu Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) 2021/953 par sadarbībspējīgu Covid-19 vakcinācijas, testa un pārslimošanas sertifikātu (ES digitālais Covid sertifikāts) izdošanas, verificācijas un akceptēšanas satvaru nolūkā atvieglot brīvu pārvietošanos Covid-19 pandēmijas laikā

Pielikumā ir pievienots dokuments COM(2022) 753 *final*.

Pielikumā: COM(2022) 753 *final*

Briselē, 22.12.2022.
COM(2022) 753 final

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

saskaņā ar 16.panta 3.punktu Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) 2021/953 par sadarbībspējīgu Covid-19 vakcinācijas, testa un pārslimošanas sertifikātu (ES digitālais Covid sertifikāts) izdošanas, verificācijas un akceptēšanas satvaru nolūkā atvieglot brīvu pārvietošanos Covid-19 pandēmijas laikā

1. IEVADS

Eiropas Parlaments un Padome 2021. gada 14. jūnijā pieņēma Regulu (ES) 2021/953, ar ko izveido ES digitālo Covid sertifikātu (“ES digitālā Covid sertifikāta regula”)¹. Regula nosaka vienotu satvaru sadarbspējīgu Covid-19 vakcinācijas, testa vai pārslimošanas sertifikātu izdošanai, verifikācijai un akceptēšanai, lai atvieglotu ES iedzīvotāju un viņu ģimenes locekļu brīvu pārvietošanos Covid-19 pandēmijas laikā. Vienlaikus ar minēto regulu ir pieņemta Regula (ES) 2021/954², ar ko ES digitālā Covid sertifikāta satvaru attiecina arī uz trešo valstu valstspiederīgajiem, kuri likumīgi uzturas vai dzīvo kādas dalībvalsts teritorijā un kuriem ir tiesības ceļot uz citām dalībvalstīm saskaņā ar ES tiesību aktiem.

ES digitālā Covid sertifikāta regulu mērķis ir atvieglot brīvu pārvietošanos, nodrošinot iedzīvotājiem sadarbspējīgus un savstarpēji akceptētus sertifikātus par Covid-19 vakcināciju, testēšanu un pārslimošanu, kurus viņi var izmantot ceļojot. Eiropas Parlaments un Padome 2022. gada 29. jūnijā pagarināja regulu darbības termiņu līdz 2023. gada 30. jūnijam³. Šis pagarinājums nodrošināja, ka ceļotāji var turpināt izmantot savu sertifikātu, ja epidemioloģiskās situācijas būtiskas pasliktināšanās gadījumā dalībvalstīm būtu nepieciešams uz laiku atkārtoti ieviest ceļošanas ierobežojumus.

Tajā pašā laikā ES digitālā Covid sertifikāta satvara darbības pagarināšana neprasa dalībvalstīm saglabāt vai noteikt brīvas pārvietošanās ierobežojumus. Jebkādi personu brīvas pārvietošanās ierobežojumi ES, kas ieviesti ar mērķi ierobežot SARS-CoV-2 izplatību, tai skaitā prasība uzrādīt ES digitālos Covid sertifikātus, būtu jāatceļ, tiklīdz epidemioloģiskā situācija to ļauj. ES digitālais Covid sertifikāts kopā ar Padomes Ieteikumu par koordinētu pieeju drošas brīvas pārvietošanās atvieglošanai Covid-19 pandēmijas laikā⁴ patiešām ir veicinājis ierobežojumu

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/953 (2021. gada 14. jūnijs) par sadarbspējīgu Covid-19 vakcinācijas, testa un pārslimošanas sertifikātu (ES digitālais Covid sertifikāts) izdošanas, verifikācijas un akceptēšanas satvaru nolūkā atvieglot brīvu pārvietošanos Covid-19 pandēmijas laikā (OV L 211, 15.6.2021., 1. lpp.).

² Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/954 (2021. gada 14. jūnijs) par sadarbspējīgu Covid-19 vakcinācijas, testa un pārslimošanas sertifikātu (ES digitālais Covid sertifikāts) izdošanas, verifikācijas un akceptēšanas satvaru attiecībā uz trešo valstu valstspiederīgajiem, kas Covid-19 pandēmijas laikā likumīgi uzturas vai dzīvo dalībvalstu teritorijā (OV L 211, 15.6.2021., 24. lpp.).

³ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2022/1034 (2022. gada 29. jūnijs), ar ko groza Regulu (ES) 2021/953 par sadarbspējīgu Covid-19 vakcinācijas, testa un pārslimošanas sertifikātu (ES digitālais Covid sertifikāts) izdošanas, verifikācijas un akceptēšanas satvaru nolūkā atvieglot brīvu pārvietošanos Covid-19 pandēmijas laikā (OV L 173, 30.6.2022., 37. lpp.), un Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2022/1035 (2022. gada 29. jūnijs), ar ko groza Regulu (ES) 2021/954 par sadarbspējīgu Covid-19 vakcinācijas, testa un pārslimošanas sertifikātu (ES digitālais Covid sertifikāts) izdošanas, verifikācijas un akceptēšanas satvaru attiecībā uz trešo valstu valstspiederīgajiem, kas Covid-19 pandēmijas laikā likumīgi uzturas vai dzīvo dalībvalstu teritorijā (OV L 173, 30.6.2022., 46. lpp.).

⁴ Padomes Ieteikums (ES) 2022/107 (2022. gada 25. janvāris) par koordinētu pieeju drošas brīvas pārvietošanās atvieglošanai Covid-19 pandēmijas laikā un ar ko aizstāj Ieteikumu (ES) 2020/1475 (OV L 18, 27.1.2022., 110. lpp.).

koordinētu atcelšanu — kopš 2022. gada augusta visas dalībvalstis ir atcēlušas visus ES iekšējos ceļošanas ierobežojumus, tajā skaitā prasību uzrādīt ES digitālo Covid sertifikātu. Savā jaunākajā priekšlikumā par atjauninātu Padomes ieteikumu⁵ Komisija uzskata, ka Eiropas Savienībā brīvas pārvietošanās ierobežojumu neesībai saistībā ar pandēmiju jābūt normai arī turpmāk, ja vien epidemioloģiskā situācija būtiski nepasliktināsies.

ES digitālais Covid sertifikāts ir būtisks elements Eiropas reakcijā uz Covid-19 pandēmiju un strauji kļuvis par standartu Eiropā un ārpus tās. Kopš šīs iniciatīvas uzsākšanas ES dalībvalstis ir izdevušas vairāk nekā divus miljardus ES digitālo Covid sertifikātu⁶. Tā panākumi ir paātrinājuši veselības aprūpes digitalizāciju visās dalībvalstīs. Regulai ir arī svarīga starptautiskā dimensija, jo ar to pilnvaro Komisiju ES sistēmai piesaistīt Covid-19 sertifikātu sistēmas trešās valstīs⁷. Pašlaik papildus 27 dalībvalstīm sistēmai ir pievienojušās 49 trešās valstis un teritorijas piecos kontinentos.

Saskaņā ar ES digitālā Covid sertifikāta regulu Komisija iesniedza ziņojumus Eiropas Parlamentam un Padomei 2021. gada oktobrī (“2021. gada oktobra ziņojums”)⁸ un 2022. gada martā (“2022. gada marta ziņojums”)⁹. Šajos ziņojumos tika sniegts pārskats par Regulas īstenošanu praksē kopš tās pieņemšanas 2021. gada 14. jūnijā. 2022. gada marta ziņojumā bija iekļauts arī novērtējums par regulas ietekmi uz brīvas pārvietošanās atvieglošanu, pamattiesībām un nediskrimināciju, kā arī uz persondatu aizsardzību Covid-19 pandēmijas laikā.

Pagarinot regulas darbības termiņu, Eiropas Parlaments un Padome noteica, ka Komisijai līdz 2022. gada 31. decembrim jāiesniedz vēl viens ziņojums¹⁰. Šajā trešajā ziņojumā jo īpaši jāiekļauj pārskats par informāciju, kas saņemta par regulas īstenošanu, pārskats, kurā aprakstītas visas norises saistībā ar sertifikātu izmantošanu vietējā un starptautiskā mērogā un īstenošanas aktu pieņemšanu saskaņā ar regulas 8. panta 2. punktu, kā arī jānorāda visa jaunākā informācija attiecībā uz regulas ietekmes novērtējumu, kas izklāstīts iepriekšējā ziņojumā. Ziņojumā jāiekļauj arī novērtējums par to, cik lietderīgi ir turpināt sertifikātu izmantošanu regulas vajadzībām, ņemot vērā epidemioloģiskās norises un jaunākos pieejamos zinātniskos pierādījumus.

⁵ Priekšlikums — Padomes Ieteikums, ar ko groza Ieteikumu (ES) 2022/107 par koordinētu pieeju drošas brīvas pārvietošanās atvieglošanai Covid-19 pandēmijas laikā (COM(2022) 681 final).

⁶ Datu iesniegšanas termiņš ir 2022. gada 31. oktobris. Sīkāks sadalījums pa dalībvalstīm ir iekļauts I pielikumā.

⁷ Kā norādīts ES digitālā Covid sertifikāta regulas 8. panta 2. punktā.

⁸ Komisijas ziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei, kas sniegts, ievērojot 16. panta 1. punktu Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) 2021/953 par sadarbispējīgu Covid-19 vakcinācijas, testa un pārslimošanas sertifikātu (ES digitālais Covid sertifikāts) izdošanas, verifikācijas un akceptēšanas satvaru nolūkā atvieglot brīvu pārvietošanos Covid-19 pandēmijas laikā (COM(2021) 649 final).

⁹ Komisijas ziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei, kas sniegts, ievērojot 16. panta 2. punktu Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) 2021/953 par sadarbispējīgu Covid-19 vakcinācijas, testa un pārslimošanas sertifikātu (ES digitālais Covid sertifikāts) izdošanas, verifikācijas un akceptēšanas satvaru nolūkā atvieglot brīvu pārvietošanos Covid-19 pandēmijas laikā (COM(2022) 123 final).

¹⁰ ES digitālā Covid sertifikāta regulas 16. panta 3. punkts.

Papildus regulā skaidri minētajām tēmām šajā ziņojumā ir iekļauta arī atjaunināta informācija par izdoto ES digitālo Covid sertifikātu skaitu, jaunākajām tehniskajām izmaiņām, kas saistītas ar ES digitālā Covid sertifikāta sistēmu, un informācija par izmaiņām, kas ieviestas līdz ar regulas paplašināšanu. Turpinot iepriekšējo ziņojumu, tajā iekļauta arī jaunākā informācija par vakcinācijas sertifikātu akceptēšanas periodiem un citām būtiskām izmaiņām saistībā ar testa, pārslimošanas un vakcinācijas sertifikātiem. Visbeidzot, ziņojumā izklāstītas Komisijas pārdomas attiecībā uz regulas piemērošanas periodu un citiem iespējamiem izmantošanas gadījumiem.

2. ES DIGITĀLĀ COVID SERTIFIKĀTA REGULAS PIEMĒROŠANA UN TĀS IETEKME UZ PAMATTIESĪBĀM UN NEDISKRIMINĀCIJU

2.1. Brīvas pārvietošanās atvieglošana

2.1.1. Ar Covid-19 pandēmiju saistīto brīvas pārvietošanās ierobežojumu koordinēšana — ES digitālā Covid sertifikāta izmantošana saistībā ar ceļošanu ES

Kā sīkāk paskaidrots 2022. gada marta ziņojumā, brīvas pārvietošanās pamattiesības ir noteiktas Līguma par Eiropas Savienības darbību 21. panta 1. punktā un Pamattiesību hartas 45. pantā. To īstenošanai var būt noteikti ierobežojumi, ja vien tie tiek piemēroti saskaņā ar attiecīgajiem ES noteikumiem un vispārējiem principiem.

Covid-19 pandēmijas laikā dalībvalstis veica pasākumus, kas ierobežoja tiesību brīvi pārvietoties un uzturēties ES izmantošanu, lai aizsargātu sabiedrības veselību. Piemērojot šādus ierobežojumus, ir jāievēro ES tiesību principi, piemēram, proporcionalitātes un nediskriminācijas princips. Jebkādi noteiktie pasākumi nedrīkstētu pārsniegt sabiedrības veselības aizsardzībai absolūti nepieciešamo. Komisija turpināja uzsvērt šo pienākumu arī tās dažādos priekšlikumos, kas pieņemti saistībā ar brīvas pārvietošanās jautājumu Covid-19 pandēmijas laikā¹¹.

¹¹ Skatīt Komisijas 2020. gada 4. septembra priekšlikumu par Padomes Ieteikumu par koordinētu pieeju brīvas pārvietošanās ierobežošanai sakarā ar Covid-19 pandēmiju (COM(2020) 499 final), Komisijas 2021. gada 17. marta priekšlikumu par Eiropas Parlamenta un Padomes regulu par sadarbībspējīgu vakcinācijas, testēšanas un pārslimošanas sertifikātu izdošanas, verifikācijas un akceptēšanas satvaru nolūkā atvieglot brīvu pārvietošanos Covid-19 pandēmijas laikā (digitālais zaļais sertifikāts) (COM(2021) 130 final), Komisijas 2021. gada 25. novembra priekšlikumu par Padomes Ieteikumu par koordinētu pieeju drošas brīvas pārvietošanās atvieglošanai Covid-19 pandēmijas laikā un ar ko aizstāj Ieteikumu (ES) 2020/1475 (COM(2021) 749 final) un Komisijas 2022. gada 3. februāra priekšlikumu par Eiropas Parlamenta un Padomes regulu, ar ko groza Regulu (ES) 2021/953 par sadarbībspējīgu Covid-19 vakcinācijas, testa un pārslimošanas sertifikātu (ES digitālais Covid sertifikāts) izdošanas, verifikācijas un akceptēšanas satvaru nolūkā atvieglot brīvu pārvietošanos Covid-19 pandēmijas laikā (COM(2022) 50 final).

Kā norādījusi Vispārējā tiesa¹² (sīkāk 2.1.4. iedaļā), regula neprasa dalībvalstīm ieviest brīvas pārvietošanās tiesību ierobežojumus¹³. Tomēr regula nodrošina, ka gadījumos, kad dalībvalstis atceļ noteiktus brīvas pārvietošanās ierobežojumus personām, kurām ir vakcinācijas, testa veikšanas vai pārslimošanas apliecinājums, iedzīvotāji var bez diskriminācijas izmantot šos atbrīvojumus, pamatojoties uz sertifikātiem, kas izdoti saskaņā ar regulu.

Regulā, ar ko pagarina ES digitālā Covid sertifikāta satvara darbību, ir skaidri noteikts, ka šis pagarinājums nebūtu jāsaprot kā prasība dalībvalstīm, jo īpaši tām, kas atceļ vietējos sabiedrības veselības aizsardzības pasākumus, saglabāt vai noteikt brīvas pārvietošanās ierobežojumus¹⁴. Jebkādi personu brīvas pārvietošanās ierobežojumi ES, kas ieviesti ar mērķi ierobežot SARS-CoV-2s izplatību, tai skaitā prasība uzrādīt ES digitālos Covid sertifikātus, būtu jāatceļ, tiklīdz epidemioloģiskā situācija to ļauj darīt.

Lai nodrošinātu koordināciju visā ES, Komisija attiecībā uz pārvietošanās brīvības ierobežojumu pieņemšanu arvien centās nodrošināt labi koordinētu pieeju. 2022. gada 14. oktobrī Komisija ierosināja vēl vienu priekšlikumu par atjauninātu koordinētu pieeju attiecībā uz ceļošanu ES teritorijā Covid-19 pandēmijas laikā¹⁵, lai atspoguļotu epidemioloģiskās situācijas uzlabošanos, un Padome to pieņēma 2022. gada 13. decembrī¹⁶. Kā izklāstīts priekšlikumā, Komisija uzskata, ka Eiropas Savienībā brīvas pārvietošanās ierobežojumu neesībai saistībā ar pandēmiju jābūt normai arī turpmāk. Prasības, lai personai būtu derīgs ES Covid digitālais sertifikāts, būtu atkal jāievieš tikai tad, ja epidemioloģiskā situācija būtiski pasliktinātos.

Papildu pasākumus (papildus prasībai uzrādīt ES digitālo Covid sertifikātu) varētu veikt, tikai reaģējot uz jaunu bažas raisošu vai uzmanību prasošu variantu, nolūkā palēnināt tā izplatību, iegūt laiku, lai mobilizētu slimnīcu kapacitāti un uzsāktu vakcīnas izstrādi. Šādu “ārkārtas apturēšanu” varētu izmantot arī situācijās, kad epidemioloģiskā situācija strauji un smagi pasliktinās tādā veidā, kas liecina par jauna bažas raisoša vai uzmanību prasoša SARS-CoV-2 varianta parādīšanos.

¹² 2022. gada 29. aprīļa nolēmums lietā *Abenante* u. c. / Parlaments un Padome, T-527/21, EU:T:2022:278, 46.–48. punkts.

¹³ Sk. arī ES digitālā Covid sertifikāta regulas 14. apsvērumu. “Šīs regulas nolūks ir veicināt proporcionalitātes un nediskriminēšanas principa piemērošanu attiecībā uz brīvas pārvietošanās ierobežojumiem Covid-19 pandēmijas laikā, vienlaikus nodrošinot sabiedrības veselības aizsardzību augstā līmenī. Tā nebūtu jāsaprot kā tāda, kas atvieglo vai veicina brīvas pārvietošanās ierobežojumu vai citu pamattiesību ierobežojumu pieņemšanu sakarā ar Covid-19 pandēmiju, ņemot vērā to postošās sekas Savienības iedzīvotājiem un uzņēmumiem (...)”.

¹⁴ Regulas (ES) 2022/1034 16. apsvērumš.

¹⁵ Priekšlikums — Padomes Ieteikums, ar ko groza Ieteikumu (ES) 2022/107 par koordinētu pieeju drošas brīvas pārvietošanās atvieglošanai Covid-19 pandēmijas laikā (COM(2022) 681 final).

¹⁶ Padomes 2022. gada 13. decembra Ieteikums, ar ko groza Ieteikumu (ES) 2022/107 par koordinētu pieeju drošas brīvas pārvietošanās atvieglošanai Covid-19 pandēmijas laikā (vēl nav publicēts).

Ja dalībvalsts ievieš prasību uzrādīt derīgu ES digitālo Covid sertifikātu vai ja tā veic papildu pasākumus saskaņā ar ārkārtas apturēšanas procedūru, tai būtu ātri jāinformē Komisija un citas dalībvalstis, izmantojot integrēto krīzes situāciju politiskās reaģēšanas mehānismu (*IPCR*) tīklu, un jāsniedz informācija par šādu ceļošanas ierobežojumu iemesliem, paredzamo ietekmi, stāšanos spēkā un ilgumu. Visbeidzot, tā kā “luksofora krāsu” karte¹⁷ vairs korekti neatspoguļoja ES epidemioloģiskās situāciju, Komisija ierosināja to dzēst.

Kopumā iecerētā pieeja ir bijusi veiksmīga — ES digitālais Covid sertifikāts ir atvieglojis brīvu pārvietošanos gadījumos, kad dalībvalstis uzskatīja, ka ceļošanas ierobežojumi ir nepieciešami, un vienlaikus ir ļāvis koordinēti atcelt šos ierobežojumus, tiklīdz tas bija iespējams. Uzlabojoties epidemioloģiskajai situācijai, samazinājās prasības, lai ceļotājiem ES iekšienē būtu ES digitālais Covid sertifikāts. Lai gan 2022. gada martā pēc iepriekšējā ziņojuma pieņemšanas 17 dalībvalstis joprojām pieprasīja, lai ceļotājiem būtu ES digitālais Covid sertifikāts, 2022. gada maijā to skaits bija samazinājies līdz 7 dalībvalstīm, bet galu galā 2022. gada augustā to vairs nepieprasīja neviena dalībvalsts¹⁸ (sk. diagrammu). Tādējādi līdz 2022. gada augustam visus ierobežojumus ceļošanai ES iekšienē bija atcēlušas visas dalībvalstis. Tas liecina, ka pat īslaicīgu infekciju maksimumu laikā, piemēram, omikrona BA.4 un BA.5 apakšvariantu izraisītā saslimstības viļņa laikā, kas tika novērots 2022. gada vasarā, dalībvalstis neuzskatīja par nepieciešamu atkārtoti ieviest ceļošanas ierobežojumus.

¹⁷ <https://www.ecdc.europa.eu/en/covid-19/situation-updates/weekly-maps-coordinated-restriction-free-movement>.

¹⁸ Dati, kuru pamatā ir Komisijas pastāvīgi apkopotā informācija par ceļošanas ierobežojumiem un kuras dalībvalstis apstiprināja *IPCR* tīklā 2022. gada novembrī veiktajā aptaujā. Uz šīs aptaujas jautājumiem atbildes sniedza visas dalībvalstis, izņemot Bulgāriju un Dāniju.

2.1.2. Informācija, kas saņemta saskaņā ar ES digitālā Covid sertifikāta regulas 11. pantu

ES digitālā Covid sertifikāta regula paredz, ka papildu ierobežojumi ES digitālā Covid sertifikāta turētājiem ir iespējami tikai tad, ja tie ir nepieciešami un proporcionāli, lai aizsargātu sabiedrības veselību, reaģējot uz Covid-19 pandēmiju. Dalībvalstīm ir pienākums 48 stundas iepriekš informēt Komisiju un citas dalībvalstis, ja tās nolemj noteikt papildu ierobežojumus¹⁹. Divos iepriekšējos ziņojumos Komisija sniedza kopsavilkumu par paziņojumiem, kas saņemti saskaņā ar šo noteikumu. Kopš pēdējā ziņojuma 2022. gada martā šādi paziņojumi nav saņemti.

Komisija ir turpinājusi uzraudzīt, kā dalībvalstis īsteno ES digitālā Covid sertifikāta regulu un Padomes ieteikumu par koordinētu pieeju drošas brīvas pārvietošanās atvieglošanai Covid-19 pandēmijas laikā. Izmantojot pārskata tabulas, ko dalībvalstis iesniedza Komisijai un Padomei, tika vākta informācija no dalībvalstīm par ES digitālo Covid sertifikātu. Tā kā 2022. gada augustā tika atcelti pēdējie ceļošanas ierobežojumi ES iekšienē, Komisija šo informācijas vākšanu ir apturējusi, bet vajadzības gadījumā to var atsākt.

¹⁹ ES digitālā Covid sertifikāta regulas 11. pants.

2.1.3. Turpmākie pasākumi saistībā ar iepriekšējiem ziņojumiem: ietekme uz ceļošanu un tūrismu, dažādu veidu vakcīnu akceptēšana, pamattiesības un nediskriminācija, kā arī persondatu aizsardzība

2.1.3.1. Pamattiesības un nediskriminācija

2022. gada marta ziņojumā tika izklāstīts, kā ES digitālā Covid sertifikāta regula nodrošina nediskriminējošu pieeju, iekļaujot savstarpēji sadarbspējīgus vakcinācijas, testa un pārslimošanas sertifikātus. Kaut arī tas, kādus sertifikātu veidus dalībvalstis akceptē, joprojām ir dalībvalstu politisks lēmums (sabiedrības veselības jomā), regula nodrošina, ka ES digitālie Covid sertifikāti, kas izdoti par to pašu medicīnisko notikumu, tiek akceptēti, lai saskaņā ar vienādiem nosacījumiem atceltu brīvas pārvietošanās ierobežojumus. Šis novērtējums joprojām ir spēkā.

2.1.3.2. Dažādu veidu Covid-19 vakcīnu akceptēšana

2.1.3.2.1 Covid-19 vakcīnas, saistībā ar kurām pašlaik veic klīniskos izmēģinājumus

Kā sīkāk paskaidrots tālāk 2.4.2. iedaļā, paplašinot ES digitālā Covid sertifikāta regulas piemērošanas jomu, Eiropas Parlaments un Padome iekļāva arī grozījumu, kas paredz, ka dalībvalstis var izdot ES digitālo Covid sertifikātu personām, kuras piedalās notiekošos Covid-19 vakcīnu klīniskajos izmēģinājumos, un ka šādus sertifikātus var akceptēt citas dalībvalstis, lai atceltu brīvas pārvietošanās ierobežojumus²⁰. Turklāt ar regulu Veselības drošības komitejai (HSC)²¹ ir noteikts pienākums izdot norādījumus, lai nodrošinātu šo sertifikātu akceptēšanas konsekvenci visā ES.

Komisija izveidoja Veselības drošības komitejas tehnisko darba grupu jautājumos par ES digitālajiem Covid vakcinācijas sertifikātiem, kas izdoti Covid-19 klīnisko izmēģinājumu dalībniekiem, lai izstrādātu norādījumus par vienotu pieeju. Izstrādāto dokumentu “Norādījumi par klīnisko izmēģinājumu dalībniekiem izdoto ES digitālo Covid sertifikātu savstarpēju akceptēšanu” Veselības drošības komiteja pieņēma 2022. gada 5. oktobrī²². Norādījumos noteikts, ka dalībvalstīm bez diferenciacijas savstarpēji jāakceptē sertifikāti par visiem notiekošajiem klīniskajiem izmēģinājumiem. Šī pieeja būtu jāpiemēro visiem ES/EEZ publiski pieejamajiem Covid-19 vakcīnu klīniskajiem izmēģinājumiem, kas uzskaitīti ES klīnisko pētījumu datubāzē (*EudraCT*) vai Eiropas Zāļu aģentūras (*EMA*) pārvaldītajā klīnisko pārbaūžu informācijas sistēmā (*CTIS*). Jāņem vērā arī neliels skaits galveno starptautisko izmēģinājumu; tomēr pašlaik tie vēl nav iekļauti.

²⁰ ES digitālā Covid sertifikāta regulas 5. panta 5. punkta ceturtnā un piektā daļa.

²¹ Sīkāku informāciju sk. II pielikumā.

²² https://health.ec.europa.eu/publications/guidance-mutual-acceptance-eu-digital-covid-certificates-issued-participants-clinical-trials-covid_en

2.1.3.2.2 Covid-19 vakcīnas, kurām ir pabeigta procedūra iekļaušanai ārkārtas lietojuma sarakstā

Saskaņā ar ES digitālā Covid sertifikāta regulu dalībvalstīm ir jāakceptē to personu vakcinācijas sertifikāti, kas saņēmušas vakcīnu, kurai piešķirta ES tirdzniecības atļauja, ja runa ir par atbrīvošanu no brīvas pārvietošanās ierobežojumiem²³. Turklāt dalībvalstis var arī atbrīvot no ierobežojumiem (bet tām nav šāda pienākuma)²⁴ ceļotājus, kuri ir saņēmuši vakcīnu, attiecībā uz kuru ir pabeigta procedūra iekļaušanai Pasaules Veselības organizācijas (PVO) ārkārtas lietojuma sarakstā²⁵ vai kuras izplatīšana ir atļauta valsts līmenī citā dalībvalstī²⁶.

Kā paskaidrots iepriekšējā ziņojumā, dalībvalstis arvien vairāk akceptē vakcīnas, kurām ir pabeigta procedūra iekļaušanai PVO ārkārtas lietojuma sarakstā. Padomes Ieteikumā (ES) 2020/912 par pagaidu ierobežojumu nebūtiskiem ceļojumiem uz ES un iespējamu šāda ierobežojuma atcelšanu²⁷ jau bija paredzēts, ka dalībvalstīm būtu jāatceļ pagaidu ierobežojums nebūtiskiem ceļojumiem uz ES personām, kuras vakcinētas ar PVO sarakstā iekļautu vakcīnu (lai gan uz šādiem ceļotājiem joprojām varētu attiekties papildu prasības).

Savā priekšlikumā par jaunu Padomes Ieteikumu par ceļojumiem uz ES (ar ko aizstāj pašreizējo Padomes Ieteikumu 2020/912)²⁸ Komisija ir ierosinājusi, ka būtu jāatceļ visi ar Covid-19 saistītie ierobežojumi ceļotājiem uz Savienību, bet attiecīgos gadījumos būtu jāakceptē PVO apstiprinātas vakcīnas. Lai vēl vairāk atvieglotu to ES pilsoņu brīvu pārvietošanos, kuri ir saņēmuši PVO sarakstā iekļautu vakcīnu, un lai nodrošinātu saskaņotību starp ieceļošanu ES un ceļošanu ES iekšienē, Komisija savā pēdējā atjauninātajā priekšlikumā par ieteikumu par koordinētu pieeju ceļojumiem ES²⁹ (sk. 2.1.1. iedaļu) ierosināja, ka dalībvalstīm, ja tās atjaunotu ierobežojumus ceļošanai ES iekšienē, būtu ieteicams akceptēt arī ES digitālos Covid sertifikātus, kas izdoti pēc šādu vakcīnu saņemšanas. Šos Komisijas priekšlikumus Padome pieņēma 2022. gada 13. decembrī³⁰.

²³ ES digitālā Covid sertifikāta regulas 5. panta 5. punkta pirmā daļa. Saraksts pieejams šeit: https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/coronavirus-response/safe-covid-19-vaccines-europeans_lv.

²⁴ ES digitālā Covid sertifikāta regulas 5. panta 5. punkta otrā daļa.

²⁵ <https://extranet.who.int/pqweb/key-resources/documents/status-covid-19-vaccines-within-who-eulpq-evaluation-process>.

²⁶ Pamatojoties uz Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2001/83/EK (2001. gada 6. novembris) par Kopienas kodeksu, kas attiecas uz cilvēkiem paredzētām zālēm (OV L 311, 28.11.2001., 67. lpp.) noteikumiem.

²⁷ OV L 208I, 1.7.2020., 1. lpp.

²⁸ Komisijas priekšlikums — Padomes Ieteikums par koordinētu pieeju ceļojumiem uz Savienību Covid-19 pandēmijas laikā un ar ko aizstāj Padomes Ieteikumu (ES) 2020/912 (COM(2022) 680 final).

²⁹ Komisijas priekšlikums — Padomes Ieteikums, ar ko groza Ieteikumu (ES) 2022/107 par koordinētu pieeju drošas brīvas pārvietošanās atvieglošanai Covid-19 pandēmijas laikā (COM(2022) 681 final).

³⁰ Padomes 2022. gada 13. decembra Ieteikums, ar ko groza Ieteikumu (ES) 2022/107 par koordinētu pieeju drošas brīvas pārvietošanās atvieglošanai Covid-19 pandēmijas laikā (vēl nav publicēts).

2.1.3.3. Ietekme uz ceļošanu un tūrismu

2022. gada marta ziņojumā bija izklāstīts, kā ES digitālais Covid sertifikāts pozitīvi veicinājis starptautisko ceļojumu atjaunošanu uz ES un ārpus tās, un tajā bija iekļauti dati arī par komerciālajiem lidojumiem³¹. Dati liecina, ka kopš šī ziņojuma pieņemšanas 2022. gadā ES līmenī lidojumu skaits visos mēnešos (izņemot janvāri un februāri) bija lielāks nekā 2021. gada mēnešos. Līdz 2022. gada oktobrim gaisa satiksmes apjoms atjaunojās līdz -15 % no 2019. gada līmeņa. Saskaņā ar Eirokontroles jaunākajām prognozēm paredzams, ka tā pilnībā atjaunosies līdz 2019. gada līmenim aptuveni 2024. gadā³².

2.1.3.4. Persondatu aizsardzība

2022. gada marta ziņojumā bija iekļauts novērtējums par ES digitālā Covid sertifikāta regulas atbilstību ES datu aizsardzības noteikumiem³³. Komisija ir arī nodrošinājusi, ka visi īstenošanas un deleģētie akti, kas pieņemti saskaņā ar regulas noteikumiem, atbilst datu minimizēšanas principam. Šis novērtējums joprojām ir spēkā.

Attiecībā uz sistēmā iesaistītajām trešajām valstīm (sk. 2.5.1. iedaļu) ir svarīgi uzsvērt, ka iesaistītajām valstīm to sistēmu un pakalpojumu izveidē un darbībā ir jāievēro attiecīgie kibersdrošības un datu aizsardzības tiesību akti, kuru izpilde ir konkrētu valstu iestāžu kompetencē. Komisija sistemātiski pieprasa visām dalībvalstīm un trešajām valstīm iesniegt pašnovērtējumu, lai sniegtu papildu pārlicību, ka attiecīgā valsts ir īpaši ņēmusi vērā konkrētus riskus, arī attiecībā uz datu aizsardzību. Uz visām iesaistītajām valstīm tiek attiecināts stingrs pievienošanās process, un, ja netiek ievērota kāda no šīm prasībām, piekļuve ES digitālā Covid sertifikāta satvaram tiek liegta.

2.1.4. Cita informācija par ES digitālā Covid sertifikāta regulas īstenošanu

Kopš 2022. gada marta ziņojuma Vispārējā tiesa ir izdevusi vairākus nolēmumus saistībā ar ES digitālā Covid sertifikāta regulu.

Lietā *Abenante* u. c. / Parlaments un Padome³⁴ bija saistīta ar prasību atcelt regulu. Prasītāji apgalvoja, ka regula brīvas pārvietošanās īstenošanu saistīja ar pienākumu tikt pakļautam invazīvai veselības aprūpei, proti, vakcinācijai un Covid-19 testēšanai. Prasītāji arī apgalvoja, ka regula diskriminē nevakcinētos ES pilsoņus.

³¹ Eurostat, “Commercial flights by reporting country — monthly data”, 10.2.2022., pieejama tīmekļa vietnē https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=avia_tf_cm&lang=en.

³² <https://www.eurocontrol.int/sites/default/files/2022-10/eurocontrol-seven-year-forecast-2022-2028-october-2022.pdf>.

³³ Sk. 2022. gada marta ziņojuma 2.2. iedaļu.

³⁴ 2022. gada 29. aprīļa nolēmums lietā *Abenante* u. c. / Parlaments un Padome, T-527/21, EU:T:2022:278.

Vispārējā tiesa noraidīja prasību kā nepieņemamu, uzskatot, ka ar ES digitālā Covid sertifikāta regulu tikai izveido kopēju satvaru darbaspējīgu vakcinācijas, testa un pārslimošanas sertifikātu izdošanai, verifikācijai un akceptēšanai, bet neparedz pienākumu vakcinēties pret Covid-19 vai veikt testu, kā arī neparedz pienākumu iegūt šādu sertifikātu, lai izmantotu tiesības uz brīvu pārvietošanos³⁵. Jebkurš šāds pienākums kā nosacījums ieceļošanai dalībvalsts teritorijā izriet tikai no dalībvalstu tiesību aktiem³⁶.

Vispārējā tiesa arī norādīja, ka regula pieļauj vakcinācijas, testa un pārslimošanas sertifikātu diferenciāciju saskaņā ar katras dalībvalsts izvēli. Ar regulu nosaka dalībvalstu pienākumu akceptēt attiecīgos sertifikātus, ja to esība atceļ noteiktus ceļošanas ierobežojumus personām, kurām ir vakcinācijas, testa veikšanas vai pārslimošanas apliecinājums³⁷.

Vispārējā tiesa arī uzsvēra, ka gadījumā, ja ES digitālā Covid sertifikāta regula tiktu atcelta, dalībvalstis joprojām varētu ierobežot ceļošanu, pamatojoties uz sabiedrības veselības aizsardzību, nosakot, ka tā ir atkarīga no vakcinācijas, testa veikšanas vai pārslimošanas apliecinājuma uzrādīšanas. Tajā pašā laikā šajā gadījumā dalībvalstīm vairs nebūtu pienākuma akceptēt citu dalībvalstu izdotus sertifikātus. Tādējādi atcelšanas rezultātā ceļotājiem tiktu liegta iespēja uzrādīt vakcinācijas, testa vai pārslimošanas sertifikātu, ko izsniegusi viņu izcelsmes dalībvalsts, lai izpildītu citas dalībvalsts noteiktos pienākumus³⁸.

Turklāt Vispārējā tiesa noraidīja divas lietas³⁹, kurās tika apstrīdēta Komisijas 2021. gada 21. decembra Deleģētā regula (ES) 2021/2288, ar ko ES iekšējās ceļošanas nolūkā tika noteikts saistošs 270 dienu akceptēšanas periods vakcinācijas sertifikātiem par pirmreizējās vakcinācijas kursa pabeigšanu. Abās lietās prasītāji apgalvoja, ka deleģētajā regulā Komisijai ir piešķirtas pārmērīgas pilnvaras un ka regula nesamērīgi ietekmē viņu tiesības uz brīvu pārvietošanos. Vispārējā tiesa atzina abas prasības par nepieņemamām un atkārtoti uzsvēra, ka ES digitālā Covid sertifikāta regula (arī ar grozījumiem, kas izdarīti ar deleģēto regulu) neparedz pienākumu uzrādīt ES digitālo Covid sertifikātu, lai izmantotu tiesības uz brīvu pārvietošanos. Tas pats attiecas uz sekām, kas dalībvalstīs rodas šādu sertifikātu spēkā neesības dēļ, kad beidzies 270

³⁵ 2022. gada 29. aprīļa nolēmums lietā *Abenante* u. c. / Parlaments un Padome, T-527/21, EU:T:2022:278, 21. punkts.

³⁶ 2022. gada 29. aprīļa nolēmums lietā *Abenante* u. c. / Parlaments un Padome, T-527/21, EU:T:2022:278, 22. punkts.

³⁷ 2022. gada 29. aprīļa nolēmums lietā *Abenante* u. c. / Parlaments un Padome, T-527/21, EU:T:2022:278, 25.–26. punkts.

³⁸ 2022. gada 29. aprīļa nolēmums lietā *Abenante* u. c. / Parlaments un Padome, T-527/21, EU:T:2022:278, 33. punkts.

³⁹ 2022. gada 7. oktobra nolēmums lietā *OG* u. c. / Komisija, T-101/22, nav publicēts; un 2022. gada 7. oktobra nolēmums lietā *ON* u. c. / Eiropas Komisija, T-103/22, nav publicēts.

dienu akceptēšanas periods⁴⁰. Deleģētajā regulā nav paredzēts nekāds — pat netiešs — pienākums saņemt balstdevu pēc pirmreizējās vakcinācijas kursa akceptēšanas perioda beigām⁴¹.

Visbeidzot, kā paskaidrots 2022. gada marta ziņojumā, Komisija ir pastāvīgi centusies sniegt iedzīvotājiem precīzu un lietotājdraudzīgu informāciju par ES digitālo Covid sertifikātu un ceļošanas ierobežojumiem, piemēram, izveidojot platformu *Re-open EU*⁴² un publicējot atbildes uz visbiežāk uzdotajiem jautājumiem par šīm tēmām. Platforma *Re-open EU* ir tikusi nepārtraukti uzlabota lietojamības ziņā, un kopš tās darbības sākšanas 2020. gada jūnijā to ir apmeklējuši aptuveni 44,7 miljoni cilvēku, kas ir vidēji 51 500 apmeklējumu dienā. Turklāt Komisija ir sniegusi ieguldījumu *Europe Direct* kontaktcentros⁴³, kuri 2021. gadā atbildējuši uz 55 725 jautājumiem saistībā ar koronavīrusa pandēmiju (tajā skaitā daudziem jautājumiem par ceļošanas noteikumiem)⁴⁴.

2.2. ES digitālā Covid sertifikāta izmantošana iekšzemes vajadzībām

ES digitālā Covid sertifikāta regula attiecas uz sertifikāta izmantošanu tam, lai atvieglotu ceļošanu Eiropas Savienībā Covid-19 pandēmijas laikā. Kā paskaidrots iepriekšējos ziņojumos, ES tiesību akti nedz nosaka, nedz aizliedz ES digitālo Covid sertifikātu izmantošanu iekšzemes vajadzībām. Tas nozīmē, ka lēmumi par ES digitālo Covid sertifikātu izmantošanu dalībvalsts teritorijā vēl aizvien ir pašas valsts ziņā. Dalībvalstu ziņā ir noteikt, kurus veselības aizsardzības pasākumus tās uzskata par vispiemērotākajiem saistībā ar piekļuvi, piemēram, darbavietai, kultūras pasākumiem, restorāniem utt. Dalībvalstis patiešām var izmantot ES digitālos Covid sertifikātus šādiem mērķiem iekšzemē, bet tām valsts tiesību aktos ir jāparedz juridiskais pamats, kam cita starpā ir jāatbilst datu aizsardzības prasībām.

Aptaujā, kas tika veikta 2022. gada novembrī, visas atbildes sniegušās dalībvalstis⁴⁵ norādīja, ka tās šādiem nolūkiem ir izmantojušas ES digitālo Covid sertifikātu. Dalībvalstis visbiežāk izmantoja sertifikātu saistībā ar piekļuvi pasākumiem, kultūras norisēm vai restorāniem. Daudzas dalībvalstis sertifikātu izmantoja arī saistībā ar piekļuvi veselības aprūpes iestādēm, labjūtes centriem vai viesnīcām. Turklāt sertifikātu bieži izmantoja kā apliecinājumu par vakcināciju, testa veikšanu vai pārslimošanu medicīniskā kontekstā. Retāk sertifikāts bija nepieciešams, lai nokļūtu darbavietā vai skolā/universitātē, vai lai izmantotu sabiedrisko transportu.

⁴⁰ 2022. gada 7. oktobra nolēmums lietā *OG* u. c. / Komisija, T-101/22, nav publicēts, 11. punkts.

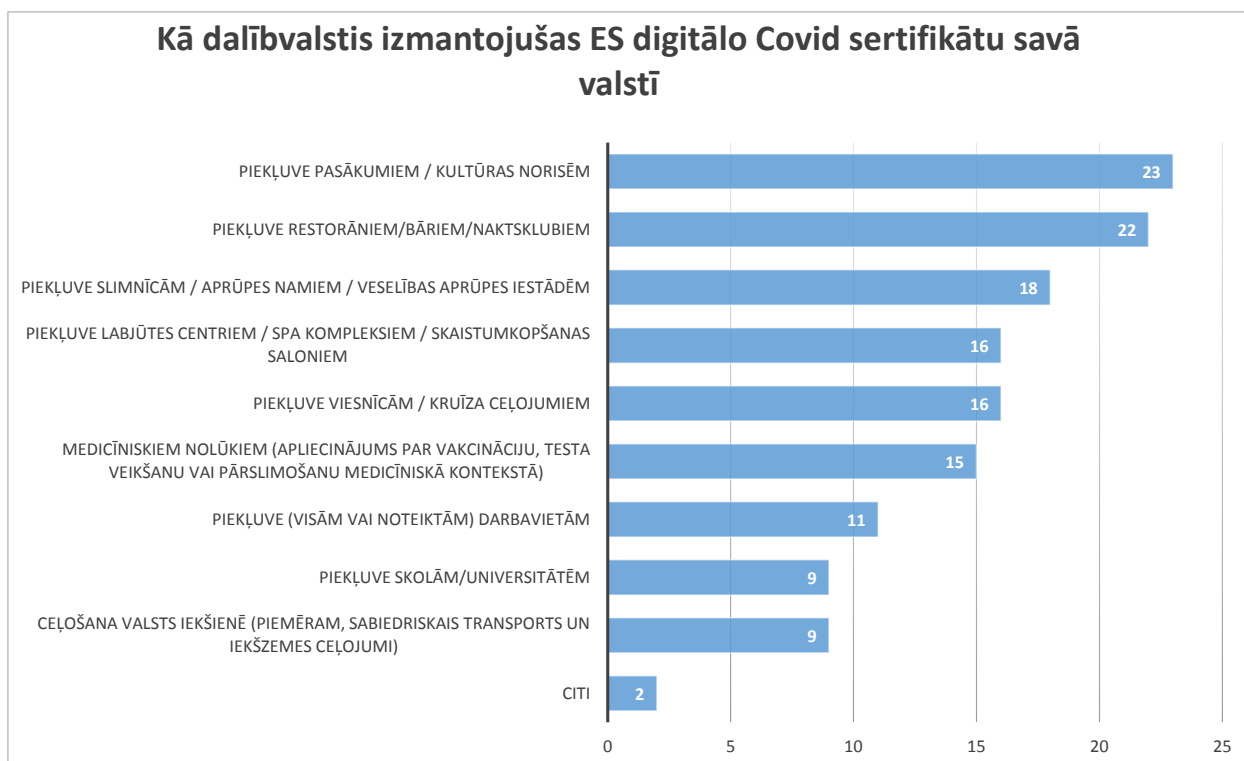
⁴¹ 2022. gada 7. oktobra nolēmums lietā *OG* u. c. / Komisija, T-101/22, nav publicēts, 13.–14. punkts.

⁴² <https://reopen.europa.eu/lv>.

⁴³ https://european-union.europa.eu/contact-eu/write-us/answering-your-questions_lv.

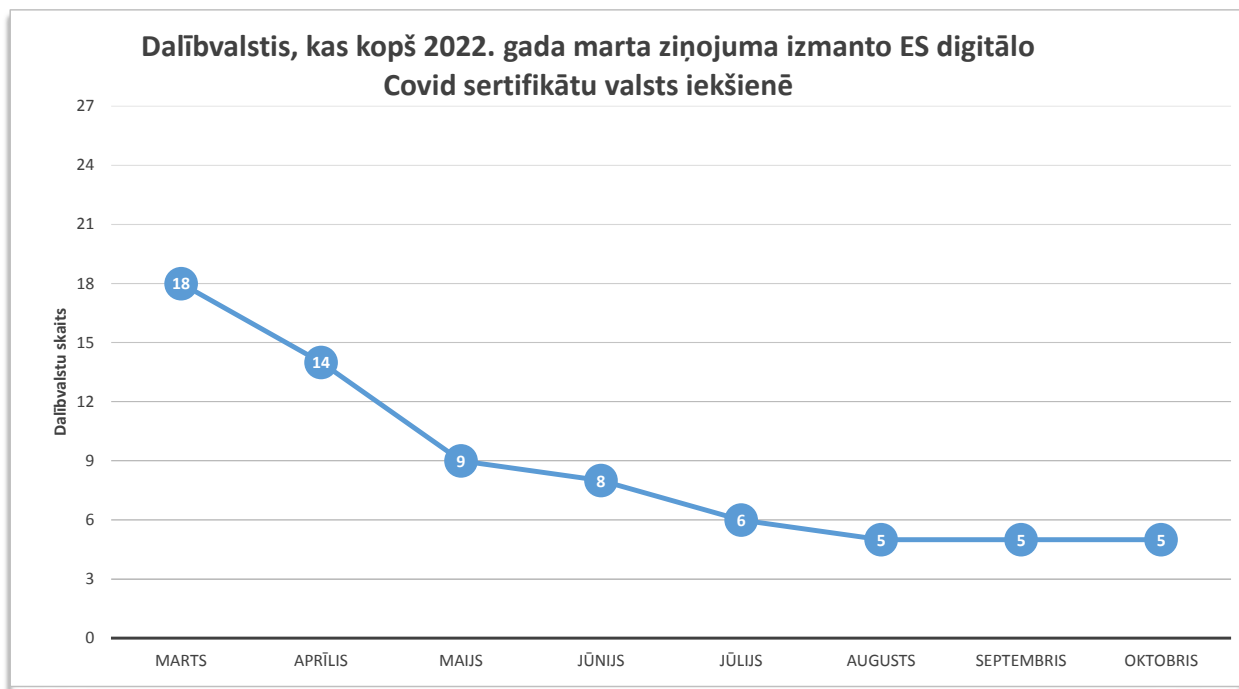
⁴⁴ https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/edcc_annual_activity_report_2021.pdf.

⁴⁵ Dati balstīti uz *IPCR* tīklā 2022. gada novembrī veikto aptauju. Uz aptaujas jautājumiem atbildes sniedza visas dalībvalstis, izņemot Bulgāriju un Dāniju.

Līdzīgi kā ceļošanai ES iekšienē arī ES digitālo Covid sertifikātu izmantošana dalībvalsts teritorijā samazinājās līdz ar epidemioloģiskās situācijas uzlabošanos. Pēc 2022. gada marta ziņojuma pieņemšanas 2022. gada martā 18 dalībvalstis joprojām norādīja, ka izmanto ES digitālo Covid sertifikātu iekšzemes vajadzībām. 2022. gada maijā šis skaits bija samazinājies līdz 9 dalībvalstīm, bet 2022. gada augustā — līdz 5 dalībvalstīm (sk. diagrammu)⁴⁶. Piecas atlikušās dalībvalstis ES digitālo Covid sertifikātu izmanto ierobežoti, t. i., piekļuvei veselības aprūpes iestādēm un aprūpes namiem.

⁴⁶ Atlikušās dalībvalstis ir DE, ES, IT, CY un AT. ES ir īpaši teritoriālie noteikumi, un tas nozīmē, ka ES digitālo Covid sertifikātu valsts iekšienē joprojām izmanto tikai dažos reģionos.

2.3. Tehniskā īstenošana

2.3.1. Izdoto ES digitālo Covid sertifikātu skaits

Līdz 2022. gada 31. oktobrim dalībvalstis ir izdevušas vairāk nekā 2,2 miljardus ES digitālo Covid sertifikātu, tajā skaitā 1,4 miljardus vakcinācijas sertifikātu, 660,8 miljonus testa sertifikātu un 96,4 miljonus pārslimošanas sertifikātu. Sīkāks sadalījums pa dalībvalstīm ir iekļauts I pielikumā.

2.3.2. ES vārteja un darbs tehniskā līmenī

2.3.2.1. Izmaiņas kopš 2022. gada marta ziņojuma

Tehniskās specifikācijas, standartus un pamatnostādnes ES digitālā Covid sertifikāta kopīgai izdošanai, verifikācijai un akceptēšanai Komisija un dalībvalstis kopīgi izstrādāja e-veselības tīkla satvarā⁴⁷. Visas e-veselības tīkla izstrādātās specifikācijas ir balstītas uz atklātiem standartiem un tiek publicētas kā atklātais pirmkods e-veselības tīkla tīmekļa vietnē⁴⁸ un *GitHub*⁴⁹. Tas ir veicinājis sadarbību ar trešo valstu izstrādātām sistēmām.

⁴⁷ E-veselības tīkls ir brīvprātīgs tīkls, kas savieno dalībvalstu nozīmētās par e-veselību atbildīgās valsts iestādes, kuras izveidotas, pamatojoties uz Direktīvas 2011/24/ES 14. pantu.

⁴⁸ https://ec.europa.eu/health/ehealth/covid-19_lv.

⁴⁹ <https://github.com/eu-digital-green-certificates>.

Kopš 2022. gada marta darbs tehniskā līmenī pie ES digitālā Covid sertifikāta sistēmas turpmākas uzlabošanas ir ietvēris mehānisma pieņemšanu automātiskai apmaiņai ar atsaukto ES digitālo Covid sertifikātu sarakstiem, izmantojot ES digitālā Covid sertifikāta vārteju, kas ir uzticamības satvara galvenais elements. Tajā bija iekļauts arī tehnisko specifikāciju atjauninājums, lai atspoguļotu jaunās iespējas, kas iekļautas ES digitālā Covid sertifikāta plašākā piemērošanā attiecībā uz vakcinācijas sertifikātu izdošanu saistībā ar notiekošiem klīniskajiem izmēģinājumiem un pārslimošanas un testa sertifikātu izdošanu, pamatojoties uz laboratorijā veiktiem antigēna testiem.

2.3.2.1. Mehānisms atsaukto sertifikātu sarakstu apmaiņai

Sertifikātu atsaukšana var palīdzēt aizsargāt sabiedrības veselību, ja sertifikāti ir izdoti kļūdas pēc, krāpšanas ceļā vai pēc tam, kad apturēta Covid-19 vakcīnu partija, kas atzīta par bojātu. Šajā saistībā ES digitālā Covid sertifikāta regula jau noteica, ka tās uzticamības satvars var atbalstīt divpusēju apmaiņu ar sertifikātu atsaukšanas sarakstiem, proti, sarakstiem, kuros ir ietverti atsaukto sertifikātu unikālie identifikatori⁵⁰. Sertifikātu atsaukšanas sarakstos, ar kuriem apmainās, nevajadzētu ietvert nekādus citus persondatus, kā vien unikālos sertifikātu identifikatorus.

Lai atvieglotu automātisku pārrobežu apmaiņu ar sertifikātu atsaukšanas sarakstiem, izmantojot centrālo ES digitālā Covid sertifikāta vārteju un pilnībā ievērojot datu privātuma un datu aizsardzības prasības, Komisija sadarbībā ar dalībvalstīm izstrādāja atsaukšanas mehānisma specifikācijas, kas izklāstītas Komisijas Īstenošanas lēmumā (ES) 2022/483⁵¹. Atsaukšanas mehānismu veido divas daļas. Pirmā daļa attiecas uz ES digitālā Covid sertifikāta vārteju, un tās piemērošana ir saistoša. Otrā daļa attiecas uz to, kā dalībvalstis izplata atsaukšanas sarakstus no savas valsts infrastruktūras uz verificēšanas lietojumprogrammām, un tā nav saistoša. Attiecībā uz šo otro daļu dalībvalstis var brīvi izvēlēties no vairākiem variantiem, kuros visos ņemti vērā privātuma apsvērumi.

2.3.2.1. Izmāņas tehniskajās specifikācijās, kas izriet no Regulas (ES) 2022/1034

Kā sīkāk paskaidrots 2.4.1. un 2.4.2. iedaļā, ar grozījumu, ar kuru paplašina ES digitālā Covid sertifikāta regulas darbības jomu, ir atļauts izdot sertifikātus arī par Covid-19 vakcīnām, attiecībā uz kurām veic klīniskos izmēģinājumus, un izdot pārslimošanas un testa sertifikātus, pamatojoties uz laboratorijā veiktiem antigēna testiem. Tika pieņemts Komisijas Īstenošanas

⁵⁰ ES digitālā Covid sertifikāta regulas 4. panta 2. punkts.

⁵¹ Komisijas Īstenošanas lēmums (ES) 2022/483 (2022. gada 21. marts), ar kuru groza Īstenošanas lēmumu (ES) 2021/1073, ar ko nosaka tehniskās specifikācijas un noteikumus ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/953 izveidotā ES digitālā Covid sertifikāta uzticamības satvara īstenošanai (OV L 98, 25.3.2022., 84. lpp.).

lēmums (ES) 2022/1516⁵², lai atspoguļotu šīs izmaiņas tehniskajās specifikācijās un noteikumos par ES digitālā Covid sertifikāta aizpildīšanu, ko papildināja atjaunināta vadlīniju par ES digitālo Covid sertifikātu vērtību kopām versija⁵³.

2.3.2.2. Pielāgotu Covid-19 vakcīnu kodēšana

Ievērojot *EMA* sniegtos ieteikumus⁵⁴, 2022. gada 1. septembrī Komisija pieņēma lēmumus par ES mēroga atļauju lietot pielāgoto Covid-19 *Comirnaty* vakcīnu “Comirnaty Original/Omicron BA.1”⁵⁵ un *Spikevax* bivalento vakcīnu “Original/Omicron BA.1”⁵⁶, kas ir sākotnējo vakcīnu *Comirnaty* (*Pfizer/BioNTech*) un *Spikevax* (*Moderna*) pielāgotas versijas, lai papildus sākotnējam SARS-CoV-2 celmam aptvertu arī omikrona BA.1 apakšvariantu. Vēlāk tajā pašā mēnesī Komisija, ievērojot attiecīgu *EMA* ieteikumu⁵⁷, atļāva lietot arī “Comirnaty Original/Omicron BA.4-5” — Covid-19 vakcīnu, kas paredzēta ne tikai sākotnējam SARS-CoV-2 celmam, bet arī omikrona BA.4 un BA.5 apakšvariantiem⁵⁸. Ar lēmumu par *Spikevax* bivalento vakcīnu “Original/Omicron BA.4-5” 2022. gada 20. oktobrī Komisija atļāva otru bivalento vakcīnu sākotnējam celmam / omikrona BA.4-5 apakšvariantiem⁵⁹.

Komisija apspriedās ar Veselības drošības komiteju par to, kā šīs pielāgotās vakcīnas kodēt ES digitālajā Covid sertifikātā. Lielākā daļa dalībvalstu neuzskatīja, ka nolūkā atvieglot brīvu pārvietošanos būtu liela nepieciešamība ES digitālajā Covid sertifikātā nošķirt pielāgotas vakcīnas no to sākotnējām versijām. Tajā pašā laikā daudzas dalībvalstis savās veselības aprūpes sistēmās vai datu bāzēs nošķir dažādus vakcīnu veidus citos nolūkos, jo īpaši saistībā ar farmakovigilanci un sabiedrības veselības aizsardzību. Tādējādi pielāgotās Covid-19 vakcīnas ES digitālajā Covid sertifikātā ir kodētas tāpat kā atbilstošā sākotnējā versija. Tomēr gatavības

⁵² Komisijas Īstenošanas lēmums (ES) 2022/1516 (2022. gada 8. septembris), ar kuru groza Īstenošanas lēmumu (ES) 2021/1073, ar ko nosaka tehniskās specifikācijas un noteikumus ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/953 izveidotā ES digitālā Covid sertifikāta uzticamības satvara īstenošanai (OV L 235, 12.9.2022., 61. lpp.).

⁵³ https://health.ec.europa.eu/system/files/2022-11/eu-dcc-value-sets_en.pdf.

⁵⁴ <https://www.ema.europa.eu/en/news/first-adapted-covid-19-booster-vaccines-recommended-approval-eu>.

⁵⁵ Komisijas Īstenošanas lēmums (2022. gada 1. septembris), ar ko groza tirdzniecības atļauju ar nosacījumiem cilvēkiem paredzētām zālēm “Comirnaty - tozinamerāns, Covid- 19 mRNS vakcīna (modificētu nukleozīdu)”, kura piešķirta ar Lēmumu C(2020) 9598(final) (C(2022) 6459 final).

⁵⁶ Komisijas Īstenošanas lēmums (2022. gada 1. septembris), ar ko groza tirdzniecības atļauju ar nosacījumiem cilvēkiem paredzētām zālēm “Spikevax - elasomerāns”, kura piešķirta ar Lēmumu C(2021) 94(final) (C(2022) 6458 final).

⁵⁷ <https://www.ema.europa.eu/en/news/adapted-vaccine-targeting-ba4-ba5-omicron-variants-original-sars-cov-2-recommended-approval>.

⁵⁸ Komisijas Īstenošanas lēmums (2022. gada 12. septembris), ar ko groza tirdzniecības atļauju ar nosacījumiem cilvēkiem paredzētām zālēm “Comirnaty - tozinamerāns, Covid- 19 mRNS vakcīna (modificētu nukleozīdu)”, kura piešķirta ar Lēmumu C(2020) 9598(final) (C(2022) 6632 final).

⁵⁹ Komisijas Īstenošanas lēmums (2022. gada 20. oktobris), ar ko groza tirdzniecības atļauju cilvēkiem paredzētām zālēm “Spikevax - elasomerāns”, kura piešķirta ar Lēmumu C(2022)7163(final). *EMA* ieteikums (C(2022) 7632 final) pieejams šeit: <https://www.ema.europa.eu/en/news/ema-recommends-approval-second-adapted-spikevax-vaccine>.

labad e-veselības tīkls ir sagatavojis priekšlikumu par šādu pielāgotu vakcīnu atšķirīgu kodēšanu, ja tiktu pieņemts lēmums, ka šāda diferenciacija būtu nepieciešama.

E-veselības tīkla atjauninātajās vadlīnijās par vērtību kopām ES digitālajiem Covid sertifikātiem, kas publicētas 2022. gada 19. oktobrī⁶⁰, pielāgoto Covid-19 vakcīnu kodēšana ir aprakstīta, kā norādīts iepriekš.

2.3.2.1. Covid-19 vakcīnu ar trim pirmreizējās vakcinācijas kursa devām kodēšana

Pēc EMA ieteikuma⁶¹ Komisija 2022. gada 20. oktobrī apstiprināja *Comirnaty*⁶² un *Spikevax*⁶³ Covid-19 vakcīnu preparātus bērniem no 6 mēnešu vecuma. *Comirnaty* gadījumā pirmreizējās vakcinācijas kursu veido trīs devas, un atsevišķas devas ir mazākas salīdzinājumā ar devām jau atļautajām vecuma grupām. Iepriekš ES apstiprinātās Covid-19 vakcīnas bija vienas devas vai divu devu kursa vakcīnas.

Šajā kontekstā Komisija dalībvalstīm un trešo valstu un teritoriju pārstāvjiem, kas ir pievienojušies ES digitālā Covid sertifikāta vārtejai⁶⁴, izskaidroja šā bērniem paredzētā trīs devu kursa preparāta *Comirnaty* kodēšanu ES digitālajā Covid sertifikātā. Šā precizējuma veikšanai tehniskās specifikācijas grozīt nebija nepieciešams.

2.4. Norises saistībā ar ES digitālajiem Covid sertifikātiem

2.4.1. Paplašināšana: laboratorisko antigēna testu iekļaušana

Pirms paplašināšanas ES digitālā Covid sertifikāta regula paredzēja, ka testa sertifikāti jāizdod, pamatojoties uz divu veidu SARS-CoV-2 infekcijas testiem, proti, molekulārajiem nukleīnskābes amplifikācijas testiem (*NAAT* testi), tajā skaitā tiem, kuros izmanto reversās transkripcijas polimerāzes ķēdes reakciju (*RT-PCR*), un ātrajiem antigēna testiem, kas balstās uz vīrusu proteīnu (antigēnu) noteikšanu, izmantojot sānu plūsmas imūnanalīzi, un kas dod rezultātus mazāk nekā 30 minūtēs, ar noteikumu, ka tos veic veselības aprūpes speciālisti vai kvalificēts testēšanas personāls. Paplašinot regulas darbības jomu, Parlaments un Padome to testu veidu vidū, par kuriem var izdot ES digitālo Covid sertifikātu, iekļāva augstas kvalitātes laboratoriskos

⁶⁰ https://health.ec.europa.eu/system/files/2022-11/eu-dcc-value-sets_en.pdf.

⁶¹ <https://www.ema.europa.eu/en/news/ema-recommends-approval-comirnaty-spikevax-covid-19-vaccines-children-6-months-age>.

⁶² Komisijas Īstenošanas lēmums (2022. gada 20. oktobris), ar ko groza tirdzniecības atļauju cilvēkiem paredzētām zālēm “Comirnaty - tozinamerāns, Covid-19 mRNS vakcīna (modificētu nukleozīdu)”, kura piešķirta ar Lēmumu C(2022) 7342(final) (C(2022) 7630 final).

⁶³ Komisijas Īstenošanas lēmums (2022. gada 20. oktobris), ar ko groza tirdzniecības atļauju cilvēkiem paredzētām zālēm “Spikevax - elasomerāns”, kura piešķirta ar Lēmumu C(2022)7163(final) (C(2022) 7632 final).

⁶⁴ Pirmās devas saņemšana ir kodējama kā “1/3”, otrās devas saņemšana — kā “2/3”, bet trešās devas saņemšana — kā “3/3”. Ņemot vērā vakcinēto bērnu vecumu, var konstatēt, ka kodējums “3/3” apzīmē nevis balstvakcināciju, bet gan pirmreizējās vakcinācijas kursa noslēgšanu.

antigēna testus, lai paplašinātu diagnostisko testu veidu klāstu laikā, kad Covid-19 testi ir ļoti pieprasīti⁶⁵.

Patiešām, no 2021. gada jūlija Covid-19 diagnostikas testu tehniskā darba grupa, kas ir atbildīga par Veselības drošības komitejas apstiprinātā ES kopējā Covid-19 antigēna testu saraksta atjauninājumu sagatavošanu, izskata dalībvalstu un ražotāju iesniegtos priekšlikumus par Covid-19 laboratoriskajiem antigēna testiem. Minētie priekšlikumi ir izvērtēti pēc tiem pašiem kritērijiem, ko izmanto ātrajiem antigēna testiem, un Veselības drošības komiteja ir izveidojusi sarakstu ar laboratoriskiem antigēna testiem, kas atbilst minētajiem kritērijiem.

Rezultātā dalībvalstis tagad var izdot testa sertifikātus un pārslimošanas sertifikātus⁶⁶, pamatojoties uz laboratorijā veiktajiem antigēna testiem, kas iekļauti ES kopējā Covid-19 antigēna testu sarakstā⁶⁷.

2.4.2. Paplašināšana: klīnisko izmēģinājumu dalībnieku vakcinācijas sertifikātu iekļaušana

Ņemot vērā jaunu bažas raisošu SARS-CoV-2 variantu rašanos, Covid-19 vakcīnu turpmāka izstrāde un izpēte ir izšķiroši svarīgs faktors cīņā pret Covid-19 pandēmiju. Minētajā kontekstā ir svarīgi veicināt brīvprātīgo dalību klīniskajos izmēģinājumos, proti, izmēģinājumos, kas tiek veikti, lai izpētītu zāļu, piemēram, Covid-19 vakcīnas, drošumu vai iedarbīgumu. Klīniskajai pētniecībai ir būtiska nozīme vakcīnu izstrādē, tāpēc ir jāveicina brīvprātīga dalība klīniskajos izmēģinājumos. Tas, ka brīvprātīgajiem, kas piedalās klīniskajos izmēģinājumos, tiek liegta vakcinācijas sertifikātu saņemšana, varētu būt būtisks šķērslis dalībai šādos izmēģinājumos, aizkavējot šādu izmēģinājumu pabeigšanu un negatīvi ietekmējot sabiedrības veselību kopumā. Tāpēc Komisija vēlējas atvieglot un veicināt dalību klīniskajos izmēģinājumos.

Regulas paplašināšana paredz⁶⁸, ka dalībvalstis var izdot ES digitālo Covid sertifikātu personām, kas piedalās notiekošos tādu Covid-19 vakcīnu klīniskajos izmēģinājumos, par kurām vēl nav piešķirta tirdzniecības atļauja, neatkarīgi no tā, vai dalībnieks ir saņēmis Covid-19 kandidātvakcīnu vai kontroles grupas saņemto devu, ja izmēģinājumu ir apstiprinājušas dalībvalstu ētikas komitejas un kompetentās iestādes. Šādus sertifikātus var akceptēt citas dalībvalstis, lai atceltu brīvas pārvietošanās ierobežojumus, ja vien nav beidzies to akceptēšanas termiņš vai tie nav atsaukti pēc klīniskā izmēģinājuma pabeigšanas, jo īpaši pamatojoties uz to,

⁶⁵ ES digitālā Covid sertifikāta regulas 2. panta 5. punkta b) apakšpunkts.

⁶⁶ Pēc tam, kad tika pieņemta Komisijas 2022. gada 22. februāra Deleģētā regula (ES) 2022/256, ar ko attiecībā uz pārslimošanas sertifikātu izdošanu, pamatojoties uz ātrajiem antigēna testiem, groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/953 (OV L 42, 23.2.2022., 4. lpp.), kurā paredzēts, ka pārslimošanas sertifikātus var izdot arī pēc tam, kad pēc ātrā antigēna testa, kas iekļauts ES kopējā sarakstā un ko veikuši tās dalībvalsts veselības aprūpes speciālisti vai kvalificēts testēšanas personāls, kurā tests tika veikts, ir iegūts pozitīvs rezultāts.

⁶⁷ https://health.ec.europa.eu/system/files/2022-11/covid-19_eu-common-list-antigen-tests_en.pdf.

⁶⁸ ES digitālā Covid sertifikāta regulas 5. panta 5. punkta ceturtnā un piektnā daļa.

ka Covid-19 vakcīnai pēc tam nav piešķirta atļauja vai ka vakcinācijas sertifikāti ir izdoti par placebo, ko kontroles grupa saņēma maskēta izmēģinājuma ietvaros.

Kā iepriekš paskaidrots 2.1.3.2.1. iedaļā, Veselības drošības komiteja 2022. gada 5. oktobrī pieņēma norādījumus par savstarpēju pieeju šo sertifikātu akceptēšanai⁶⁹, kuros iekļauts saraksts ar notiekošajiem klīniskajiem izmēģinājumiem, kurus dalībvalstis vienojas savstarpēji akceptēt, un šo sarakstu vajadzības gadījumā atjaunina.

2.4.3. Vakcinācijas sertifikātu derīguma termiņš

Kā paskaidrots 2022. gada marta ziņojumā, Komisija 2021. gada decembrī pieņēma Deleģēto regulu (ES) 2021/2288, ar ko ES iekšējas ceļošanas nolūkā nosaka saistošu 270 dienu akceptēšanas periodu vakcinācijas sertifikātiem par pirmreizējās vakcinācijas kursa pabeigšanu⁷⁰. Tāpēc šādus sertifikātus nedrīkst akceptēt, ja kopš pēdējās devas ir pagājušas vairāk nekā 270 dienas.

2022. gada 29. martā⁷¹ Komisija pieņēma Deleģēto regulu (ES) 2022/503, ar ko nepilngadīgos atbrīvo no 270 dienu akceptēšanas perioda saistībā ar pirmreizējās vakcinācijas sertifikātiem. Lai gan *EMA* ieteica vakcinēt pusaudžus, kas sasnieguši 12 gadu vecumu, tā arī norādīja, ka ieteikumi par optimālo lēmumu un laiku katrā dalībvalstī jāsniedz ekspertiem, kuri vada vakcinācijas kampaņu attiecīgajā dalībvalstī. Apspriežoties ar Komisiju, daudzas dalībvalstis uzskatīja, ka neatkarīgi no tā, vai nepilngadīgajiem tiek piedāvāta valsts mēroga balstvakcinācija, ir lietderīgi atbrīvot šos nepilngadīgos no standarta akceptēšanas perioda.

Maksimālais akceptēšanas termiņš — 270 dienas — pašlaik neattiecas uz vakcinācijas sertifikātiem, kas izdoti par balstdevām neatkarīgi no tā, vai tie izdoti pēc pirmās vai otrās balstdevas saņemšanas, un tas nozīmē, ka pašlaik tie ir jāakceptē bez derīguma termiņa beigām.

2.4.4. Citi jautājumi

Kopš 2022. gada marta ziņojuma nav parādījušies jauni zinātniski pierādījumi, kas pamatotu izmaiņas politikā neizdot pārslimošanas sertifikātus, balstoties uz antivielu testu rezultātiem. Minētajā ziņojumā izklāstītie iemesli joprojām ir aktuāli. Tāpat nav izmaiņu arī attiecībā uz pārslimošanas sertifikātu derīguma termiņu.

⁶⁹ https://health.ec.europa.eu/publications/guidance-mutual-acceptance-eu-digital-covid-certificates-issued-participants-clinical-trials-covid_en

⁷⁰ Komisija jau bija ietvērusi priekšlikumu par standarta deviņu mēnešu akceptēšanas periodu savā 2021. gada 25. novembra priekšlikumā par Padomes Ieteikumu par koordinētu pieeju drošas brīvas pārvietošanās atvieglošanai Covid-19 pandēmijas laikā un ar ko aizstāj Ieteikumu (ES) 2020/1475.

⁷¹ Komisijas Deleģētā regula (ES) 2022/503 (2022. gada 29. marts), ar ko Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/953 groza attiecībā uz nepilngadīgo atbrīvošanu no to vakcinācijas sertifikātu akceptēšanas perioda, kuri izdoti ES digitālā Covid sertifikāta formātā (OV L 102, 30.3.2022., 8. lpp.).

2.5. ES digitālā Covid sertifikāta sistēmas starptautiskie aspekti

2.5.1. Eiropas un trešo valstu savienošana

ES digitālā Covid sertifikāta regula paredz, ka Komisija var pieņemt lēmumu, ar ko nosaka, ka trešās valsts sertifikāti ir uzskatāmi par līdzvērtīgiem ES digitālajam Covid sertifikātam (“lēmumi par līdzvērtīgumu”), lai sertifikātu turētājiem palīdzētu izmantot to tiesības uz brīvu pārvietošanos⁷². Tā rezultātā attiecīgā trešā valsts ir savienota ar ES vārteju. Sīkāka informācija par šo procesu atrodama 2021. gada oktobra ziņojumā.

Papildus 27 dalībvalstīm ES digitālā Covid sertifikāta sistēmai ir pievienojušās **49 trešās valstis un teritorijas**, lai atvieglotu tiesības brīvi pārvietoties ES teritorijā. Līdz ar to **kopējais** ES digitālā Covid sertifikāta sistēmai pievienojušos valstu un teritoriju **skaits** sasniedz **76**, kas to padara par lielāko sadarbspējīgo Covid-19 sertifikātu sistēmu pasaulē.

Kopš 2022. gada marta ziņojuma pieņemšanas līdz 2022. gada novembra beigām Komisija pieņēma papildu lēmumus par līdzvērtīgumu attiecībā uz Bahreinu⁷³, Brazīliju⁷⁴, Kolumbiju⁷⁵, Ekvadoru⁷⁶, Indonēziju⁷⁷, Korejas Republiku^{78,79}, Kosovu^{*80}, Madagaskaru⁸¹, Malaiziju⁸², Omānu⁸³, Peru⁸⁴, Filipīnām⁸⁵, Seišelām⁸⁶ un Vjetnamu⁸⁷.

⁷² ES digitālā Covid sertifikāta regulas 8. panta 2. punkts.

⁷³ Komisijas Īstenošanas lēmums (ES) 2022/1099 (2022. gada 30. jūnijs), ar ko nolūkā atvieglot tiesības brīvi pārvietoties Savienībā nosaka Bahreinas Karalistes izdoto Covid-19 sertifikātu līdzvērtīgumu sertifikātiem, kuri izdoti saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/953 (OV L 176, 1.7.2022., 73. lpp.).

⁷⁴ Komisijas Īstenošanas lēmums (ES) 2022/1948 (2022. gada 13. oktobris), ar ko nolūkā atvieglot tiesības brīvi pārvietoties Savienībā nosaka Brazīlijas Federatīvās Republikas izdoto Covid-19 sertifikātu līdzvērtīgumu sertifikātiem, kuri izdoti saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/953 (OV L 268, 14.10.2022., 43. lpp.).

⁷⁵ Komisijas Īstenošanas lēmums (ES) 2022/533 (2022. gada 1. aprīlis), ar ko nolūkā atvieglot tiesības brīvi pārvietoties Savienībā nosaka Kolumbijas Republikas izdoto Covid-19 sertifikātu līdzvērtīgumu sertifikātiem, kuri izdoti saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/953 (OV L 105, 4.4.2022., 60. lpp.).

⁷⁶ Komisijas Īstenošanas lēmums (ES) 2022/1100 (2022. gada 30. jūnijs), ar ko nolūkā atvieglot tiesības brīvi pārvietoties Savienībā nosaka Ekvadoras Republikas izdoto Covid-19 sertifikātu līdzvērtīgumu sertifikātiem, kuri izdoti saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/953 (OV L 176, 1.7.2022., 76. lpp.).

⁷⁷ Komisijas Īstenošanas lēmums (ES) 2022/726 (2022. gada 10. maijs), ar ko nolūkā atvieglot tiesības brīvi pārvietoties Savienībā nosaka Indonēzijas Republikas izdoto Covid-19 sertifikātu līdzvērtīgumu sertifikātiem, kuri izdoti saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/953 (OV L 134, 11.5.2022., 34. lpp.).

⁷⁸ Komisijas Īstenošanas lēmums (ES) 2022/1096 (2022. gada 30. jūnijs), ar ko nolūkā atvieglot tiesības brīvi pārvietoties Savienībā nosaka Korejas Republikas izdoto Covid-19 sertifikātu līdzvērtīgumu sertifikātiem, kuri izdoti saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/953 (OV L 176, 1.7.2022., 66. lpp.).

⁷⁹ Labojums C2022/5580 Komisijas Īstenošanas lēmumā (ES) 2022/1096 (2022. gada 30. jūnijs), ar ko nolūkā atvieglot tiesības brīvi pārvietoties Savienībā nosaka Korejas Republikas izdoto Covid-19 sertifikātu līdzvērtīgumu sertifikātiem, kuri izdoti saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/953 (OV L 201, 1.8.2022., 74. lpp.).

* Šis nosaukums neskar nostājas par statusu un atbilst ANO DP Rezolūcijai 1244/1999 un Starptautiskās Tiesas atzinumam par Kosovas neatkarības deklarāciju.

Regulā nav skaidri prasīts, lai trešās valstis, kas vēlas saņemt lēmumu par līdzvērtīgumu, savstarpēji akceptētu ES digitālo Covid sertifikātu ceļošanai uz savām attiecīgajām valstīm. Tomēr Komisija ir sistemātiski lūgusi visas attiecīgās trešās valstis, lai tās pirms lēmuma par līdzvērtīgumu pieņemšanu akceptētu ES digitālo Covid sertifikātu un garantētu, ka tās ievēro datu aizsardzības prasības. Kā paskaidrots 2.1.3.4. iedaļā, visām trešām valstīm, kas vēlas piedalīties, tiek piemērots stingrs pievienošanās process, lai pārbaudītu to atbilstību drošības prasībām.

Lai iegūtu pārskatu par lēmumu par līdzvērtīgumu īstenošanas statusu, ES delegācijas nosūtīja anketu trešām valstīm un teritorijām, uz kuru sertifikātiem attiecas lēmumi par līdzvērtīgumu un kuras ir bijušas sistēmas dalībnieces pietiekami ilgu laiku, lai tās sniegtu atsauksmes. 27 valstis un teritorijas⁸⁸, kas sniedza atbildes uz anketas jautājumiem, ziņoja par pavisam nedaudzām problēmām saistībā ar vakcinācijas, pārslimošanas un testa sertifikātiem un datu aizsardzību⁸⁹. Dažas problēmas, par kurām tika ziņots, jau ir atrisinātas vai nav ES kompetencē.

⁸⁰ Komisijas Īstenošanas lēmums (ES) 2022/1098 (2022. gada 30. jūnijs), ar ko nolūkā atvieglot tiesības brīvi pārvietoties Savienībā nosaka Kosovas izdoto Covid-19 sertifikātu līdzvērtīgumu sertifikātiem, kuri izdoti saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/953 (OV L 176, 1.7.2022., 70. lpp.).

⁸¹ Komisijas Īstenošanas lēmums (ES) 2022/1097 (2022. gada 30. jūnijs), ar ko nolūkā atvieglot tiesības brīvi pārvietoties Savienībā nosaka Madagaskaras Republikas izdoto Covid-19 sertifikātu līdzvērtīgumu sertifikātiem, kuri izdoti saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/953 (OV L 176, 1.7.2022., 67. lpp.).

⁸² Komisijas Īstenošanas lēmums (ES) 2022/534 (2022. gada 1. aprīlis), ar ko nolūkā atvieglot tiesības brīvi pārvietoties Savienībā nosaka Malaizijas izdoto Covid-19 sertifikātu līdzvērtīgumu sertifikātiem, kuri izdoti saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/953 (OV L 105, 4.4.2022., 63. lpp.).

⁸³ Komisijas Īstenošanas lēmums (ES) 2022/1339 (2022. gada 29. jūlijs), ar ko nolūkā atvieglot tiesības brīvi pārvietoties Savienībā nosaka Omānas Sultanāta izdoto Covid-19 sertifikātu līdzvērtīgumu sertifikātiem, kuri izdoti saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/953 (OV L 201, 1.8.2022., 57. lpp.).

⁸⁴ Komisijas Īstenošanas lēmums (ES) 2022/1340 (2022. gada 29. jūlijs), ar ko nolūkā atvieglot tiesības brīvi pārvietoties Savienībā nosaka Peru Republikas izdoto Covid-19 sertifikātu līdzvērtīgumu sertifikātiem, kuri izdoti saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/953 (OV L 201, 1.8.2022., 60. lpp.).

⁸⁵ Komisijas Īstenošanas lēmums (ES) 2022/1338 (2022. gada 29. jūlijs), ar ko nolūkā atvieglot tiesības brīvi pārvietoties Savienībā nosaka Filipīnu Republikas izdoto Covid-19 sertifikātu līdzvērtīgumu sertifikātiem, kuri izdoti saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/953 (OV L 201, 1.8.2022., 54. lpp.).

⁸⁶ Komisijas Īstenošanas lēmums (ES) 2022/724 (2022. gada 10. maijs), ar ko nolūkā atvieglot tiesības brīvi pārvietoties Savienībā nosaka Seišelu Republikas izdoto Covid-19 sertifikātu līdzvērtīgumu sertifikātiem, kuri izdoti saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/953 (OV L 134, 11.5.2022., 28. lpp.).

⁸⁷ Komisijas Īstenošanas lēmums (ES) 2022/725 (2022. gada 10. maijs), ar ko nolūkā atvieglot tiesības brīvi pārvietoties Savienībā nosaka Vjetnamas Sociālistiskās Republikas izdoto Covid-19 sertifikātu līdzvērtīgumu sertifikātiem, kuri izdoti saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/953 (OV L 134, 11.5.2022., 31. lpp.).

⁸⁸ Albānija, Andora, Armēnija, Benina, Kaboverde, Kolumbija, Salvadora, Gruzija, Izraēla, Libāna, Malaizija, Moldova, Monako, Melnkalne, Ziemeļmaķedonija, Sanmarīno, Serbija, Seišelas, Singapūra, Taivāna, Taizeme, Togo, Tunisija, Turcija, Apvienotie Arābu Emirāti, Apvienotā Karaliste un Urugvaja.

⁸⁹ Piemēram, dažas valstis ziņoja par problēmām, ka atsevišķas dalībvalstis nepieņem noteiktas vakcīnas, — tas gan atbilst ES digitālā Covid sertifikāta regulas noteikumiem. Tika izvirzīts arī jautājums par sertifikātiem, kas iegūti, piedaloties klīniskajos izmēģinājumos, un tas ir risināts ar Regulu (ES) 2022/1034.

2.5.2. Sadarbība ar starptautiskā līmenī izstrādātām sistēmām

Saskaņā ar regulas 4. panta 3. punktu ES digitālā Covid sertifikāta uzticamības satvaram būtu jānodrošina sadarbība ar starptautiskā līmenī izveidotām tehnoloģiskām sistēmām.

Komisija ir uzturējusi pastāvīgu dialogu un sadarbību ar starptautiskām iestādēm un organizācijām, lai izpētītu esošo tehnoloģisko sistēmu sadarbības iespējas. 2022. gada martā G20 prezidējošā valsts Indonēzija ar PVO, Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas un Globālās digitālās veselības partnerības atbalstu uzsāka izmēģinājuma projektu, lai pārbaudītu Covid-19 globālo veselības protokolu standartu saskaņošanas tehnoloģiskās iespējas, tajā skaitā izstrādājot universālu verificēšanas lietojumprogrammu, kas var validēt Covid-19 sertifikātus, kuri izdoti saskaņā ar dažādiem tehniskajiem standartiem, pilnībā ievērojot valstu tiesiskos un veselības aizsardzības satvarus. Komisija un dažas dalībvalstis aktīvi piedalās diskusijās, daloties zināšanās, pieredzē un atziņās, kas gūtas, izmantojot ES digitālo Covid sertifikātu kā galveno pasaules līmenī ieviesto digitālā Covid-19 sertifikāta sistēmu.

Saistībā ar sarunām par starptautisku nolīgumu par pandēmiju novēršanu, gatavību pandēmijām un reaģēšanu uz tām, kā arī grozījumiem Starptautiskajos veselības aizsardzības noteikumos (2005) ("SVN") sarunu norādēs, kas pievienotas Padomes 2022. gada 3. marta Lēmumam (ES) 2022/451, ar ko Komisiju pilnvaro risināt sarunas ES vārdā⁹⁰ attiecībā uz jautājumiem, kas ir ES kompetencē, paredzēts, ka Starptautisko veselības aizsardzības noteikumu grozījumu mērķis ir precizēt un stiprināt spēkā esošos noteikumus, arī veicinot jaunu digitālo rīku izmantošanu, kas var uzlabot to īstenošanu.

ES un tās dalībvalstis 2022. gada 30. septembrī iesniedza virkni SVN grozījumu ierosinājumu, tajā skaitā vienu grozījuma ierosinājumu, kura mērķis ir ļaut starptautiskajos ceļojumos izmantot digitālos vakcinācijas sertifikātus. Šis priekšlikums kopā ar visiem grozījumu ierosinājumiem, ko iesniegušas citas valstis, kas ir Starptautisko veselības aizsardzības noteikumu puses, pašlaik tiek izskatīts darba grupā, kuras sastāvā ir Pasaules Veselības organizācijas locekļi, lai ierosinātu mērķtiecīgu grozījumu paketi izskatīšanai un iespējamai pieņemšanai Pasaules Veselības asamblejā 2024. gada maijā.

2.6. ES digitālā Covid sertifikāta nākotne

ES digitālā Covid sertifikāta regulas 16. panta 3. punktā noteikts, ka šajā ziņojumā jāiekļauj arī novērtējums par to, cik lietderīgi ir turpināt ES digitālā Covid sertifikāta izmantošanu regulas vajadzībām, ņemot vērā epidemioloģiskās norises un jaunākos pieejamos zinātniskos pierādījumus. Turklāt regulā ir uzsvērts, ka, neskarot Komisijas iniciatīvas tiesības, ziņojumam

⁹⁰ Padomes Lēmums (ES) 2022/451 (2022. gada 3. marts), ar ko pilnvaro Eiropas Savienības vārdā sākt sarunas attiecībā uz starptautisku nolīgumu par pandēmiju novēršanu, gatavību pandēmijām un reaģēšanu uz tām, kā arī papildu grozījumiem Starptautiskajos veselības aizsardzības noteikumos (2005) (OV L 92, 21.3.2022., 1. lpp.).

var pievienot tiesību akta priekšlikumu, jo īpaši, lai saīsinātu šīs regulas piemērošanas termiņu, kas pašlaik ir 2023. gada 30. jūnijs⁹¹.

Attiecībā uz ES digitālā Covid sertifikāta regulas piemērošanas periodu Komisija vēlas vēlreiz apliecināt, ka regulas pagarinājums 2022. gada jūnijā līdz 2023. gada jūnijam bija nepieciešams, ņemot vērā atlikušās neskaidrības par Covid-19 pandēmijas attīstību. Bija svarīgi izvairīties no situācijas, kad gadījumā, ja pēc 2022. gada 30. jūnija joprojām būtu spēkā atsevišķi brīvas pārvietošanās ierobežojumi, kam pamatā ir sabiedrības veselības apsvērumi, ES pilsoņiem tiktu liegta iespēja izmantot svarīgu instrumentu, kas līdz tam brīdim bija veicinājis brīvu pārvietošanos⁹².

Kā Komisija ir pastāvīgi uzsvērusi, tiklīdz epidemioloģiskā situācija to ļaus, visi ierobežojumi attiecībā uz personu brīvu pārvietošanos ES, kas ieviesti, lai ierobežotu SARS-CoV-2 izplatību, būtu jāatceļ. Tas attiecas arī uz prasībām uzrādīt ES digitālos Covid sertifikātus.

Kopš 2022. gada marta ziņojuma un regulas pagarināšanas omikrona variants dažādu tā apakšvariantu veidā joprojām ir dominējošais variants ES⁹³. Omikrons ir mazāk smags nekā iepriekš novērotais delta variants, ko vismaz daļēji var saistīt ar vakcinācijas un iepriekšējās inficēšanās aizsargājošo iedarbību⁹⁴. Tā rezultātā un apvienojumā ar šo augstāko aizsardzības līmeni spiediens uz veselības aprūpes sistēmām pašlaik joprojām ir pārvaldāms pat tādu īslaicīgu infekcijas saasinājumu laikā, kāds bija vilnis, ko izraisīja omikrona BA.4 un BA.5 apakšvarianti, kuri novēroti 2022. gada vasarā, vai 2022. gada oktobra vidū novērotais vilnis. Eiropas Slimību profilakses un kontroles centrs (ECDC) 2022. gada 20. oktobrī noteica jaunu apakšvariantu BQ.1, tajā skaitā tā apakšpaveidus, kā uzmanību raisošu variantu. Pamatojoties uz modelēšanas aplēsēm, paredzams, ka līdz 2023. gada sākumam vairāk nekā 80 % SARS-CoV-2 gadījumu būs saistīti ar BQ.1 un tā apakšpaveidiem⁹⁵ (sk. arī II pielikumu par ECDC sniegto informāciju).

Līdz 2022. gada augustam dalībvalstis patiešām bija atcēlušas visus pasākumus, kas ietekmē personu brīvu pārvietošanos ES, arī prasību, lai ceļotājiem būtu ES digitālais Covid sertifikāts. Turklāt turpmākajos īslaicīgajos inficēšanās maksimuma periodos neviena dalībvalsts neieviesa prasību, lai ceļotājiem būtu ES digitālais Covid sertifikāts. Tas tāpēc, ka sagaidāms, ka pašreizējā situācijā iekšzemes faktori būs spēcīgāki epidemioloģiskās situācijas virzītājspēki nekā pārrobežu ceļojumi. Rezultātā Covid-19 izplatīšanos efektīvi palēnina vietējā līmenī īstenoti nefarmaceutiski pasākumi, piemēram, masku valkāšana, telpu vēdināšana un fiziska distancēšanās, nevis pārvietošanās ierobežojumi, ja šos pasākumus īsteno agri un visaptveroši un

⁹¹ ES digitālā Covid sertifikāta regulas 17. panta otrā daļa.

⁹² Regulas (ES) 2022/1034 12. apsvērumš.

⁹³ <https://www.ecdc.europa.eu/en/covid-19/variants-concern>.

⁹⁴ <https://www.ecdc.europa.eu/en/covid-19/latest-evidence/clinical>.

⁹⁵ <https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/spread-sars-cov-2-omicron-variant-sub-lineage-bq1-eueea>.

ja sabiedrība tos pietiekami ievēro⁹⁶. Turklāt Komisija nav informēta par dalībvalstu plāniem atkārtoti ieviest ceļošanas ierobežojumus. Kā norādīja arī ECDC, “pašreizējā variantu un imunoloģiskā situācija ES/EEZ valstīs liecina, ka ES digitālo Covid sertifikātu izmantošanas ietekme/vērtība no sabiedrības veselības aizsardzības viedokļa pašlaik būtu neliela” (sk. II pielikumu par ECDC sniegto informāciju).

Ņemot vērā iepriekš minēto, Komisija uzskata, ka ES digitālā Covid sertifikāta regula ir sasniegusi tai noteiktos mērķus, proti, atvieglot sertifikāta turētāju brīvas pārvietošanās tiesību izmantošanu Covid-19 pandēmijas laikā un veicināt pakāpenisku brīvas pārvietošanās ierobežojumu atcelšanu, ko dalībvalstis saskaņā ar ES tiesību aktiem ir ieviesušas koordinētai SARS-CoV-2 izplatības ierobežošanai.

Tomēr, kā norādīts arī 2022. gada 2. septembra paziņojumā⁹⁷, Komisija uzskata, ka nākamajos ziemas mēnešos ir jā saglabā modrība. Kā norāda arī ECDC, ir daži būtiski elementi, kas būs īpaši izšķiroši attiecībā uz turpmāko Covid-19 viļņu laiku un apmēru. Pirmkārt, vakcinēšanās un dabiskā ceļā iegūtā aizsardzība pret inficēšanos un smagām sekām laika gaitā mazinās, un tas būtiski ietekmē turpmāko infekciju viļņu iespējamību un smagumu. Otrkārt, izšķirošs faktors būs imunoloģiski agresīvāku vai transmisīvāku SARS-CoV-2 (apakš)paveidu rašanās, kas kopā ar jebkādam jaunu variantu smaguma pakāpes izmaiņām būs noteicošais faktors ar to saistītās slimības slogam. Treškārt, Covid-19 saslimstības svārstības laika izteiksmē pastiprinās vai samazinās cilvēku uzvedība. Visbeidzot, iespējams, ka var rasties sezonāli modeļi, ko izraisa citi faktori, piemēram, klimats, kas var izraisīt Covid-19 sloga svārstības gada laikā. Attiecībā uz uzmanību raisošo BQ.1 variantu, pamatojoties uz ierobežotajiem pieejamajiem datiem, nav pierādījumu, ka tas būtu saistīts ar lielāku infekcijas smagumu nekā cirkulējošie BA.4/BA.5 varianti. Tomēr ECDC uzsver, ka dalībvalstīm arī turpmāk modri jāseko līdzi signāliem par tās parādīšanos un izplatīšanos⁹⁸.

Šajā kontekstā Komisija 2022. gada 14. oktobra priekšlikumā atjaunināt koordinēto pieeju attiecībā uz ceļošanu ES teritorijā Covid-19 pandēmijas laikā⁹⁹ (sk. arī 2.1.1. iedaļu) uzsvēra, ka brīvas pārvietošanās ierobežojumu neesībai saistībā ar pandēmiju jābūt normai arī turpmāk. Prasības, lai personai būtu derīgs ES Covid digitālais sertifikāts, dalībvalstīm būtu atkal jāievieš tikai tad, ja epidemioloģiskā situācija būtiski pasliktinātos. Lai noteiktu, vai situācija būtu jā kvalificē kā to noteiktu, dalībvalstīm jo īpaši būtu jāņem vērā Covid-19 radītais spiediens uz to

⁹⁶ Skatīt arī Komisijas Paziņojumu Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un Sociālo lietu komitejai, un Reģionu komitejai “Covid-19. ES gatavības un reaģēšanas uzturēšana: nākotnes perspektīva” (COM/2022/190 final).

⁹⁷ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai –ES reakcija uz COVID-19: gatavošanās 2023. gada rudenim un ziemai” (COM(2022) 452 final).

⁹⁸ <https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/spread-sars-cov-2-omicron-variant-sub-lineage-bq1-eueea>.

⁹⁹ Komisijas priekšlikums — Padomes Ieteikums, ar ko groza Ieteikumu (ES) 2022/107 par koordinētu pieeju drošas brīvas pārvietošanās atvieglošanai Covid-19 pandēmijas laikā (COM(2022) 681 final).

veselības aprūpes sistēmām, jo īpaši attiecībā uz stacionārās aprūpes pacientu uzņemšanu slimnīcās un intensīvās terapijas nodaļās un to skaitu.

Tāpēc galvenokārt epidemioloģiskās modrības apsvērumu dēļ Komisija neplāno pieņemt priekšlikumu par regulas piemērošanas perioda saīsināšanu. Turklāt jebkāds šāds priekšlikums radītu juridisko nenoteiktību dalībvalstīm un iesaistītajām trešajām valstīm, kas vēlas plānot un sagatavoties regulas piemērošanas termiņa beigām.

Tajā pašā laikā Komisija pagaidām neplāno ierosināt turpmāku ES digitālā Covid sertifikāta regulas piemērošanas termiņa pagarināšanu pēc tās pašreizējā termiņa beigām 2023. gada 30. jūnijā. Kā norādīja arī ECDC, Covid-19 pandēmijas akūtākais posms ir pagājis. Tāpēc Komisija uzskata, ka ir maz ticams, ka turpmāk varētu tikt piemēroti pamattiesību uz brīvu pārvietošanos ierobežojumi. *IPCR* tīklā 2022. gada novembrī veiktajā aptaujā, atbildot uz jautājumu, vai dalībvalstis paredz, ka pēc 2023. gada jūnija ES iekšējiem ceļojumiem būs nepieciešami ES digitālie Covid sertifikāti, neviena dalībvalsts skaidri nenorādīja uz šādu nepieciešamību¹⁰⁰. Komisija līdz 2023. gada marta beigām atkārtoti izvērtēs situāciju, lai pieņemtu galīgo lēmumu par savu nostāju attiecībā uz regulas piemērošanas periodu.

Svarīgi arī atzīmēt, ka 2022. gada 19. septembrī Komisija pieņēma priekšlikumu regulai par Vienotā tirgus ārkārtējā stāvokļa instrumenta izveidi¹⁰¹. Šā instrumenta mērķis ir izveidot elastīgu un pārredzamu mehānismu, lai ātri reaģētu uz ārkārtas situācijām un krīzēm, kas apdraud vienotā tirgus darbību. Mērķis ir nodrošināt ES reakcijas koordināciju, solidaritāti un saskaņotību krīzes apstākļos un aizsargāt vienotā tirgus darbību, jo īpaši nodrošinot nepārtrauktu personu brīvu pārvietošanos un preču un pakalpojumu brīvu apriti. Saskaņā ar priekšlikumu Komisijai un dalībvalstīm būtu arī tiesības izveidot sadarbībspējīgus digitālos rīkus vai IT infrastruktūras, kas atbalsta Vienotā tirgus ārkārtas instrumenta regulas mērķus un kas, ja tas nepieciešams konkrētas turpmākas krīzes gadījumā, varētu būt noderīgi arī mērķiem, kas līdzīgi ES digitālā Covid sertifikāta mērķiem. Pašlaik notiek likumdošanas procedūra attiecībā uz šo Komisijas priekšlikumu, tāpēc paredzētā sistēma vēl nav pieejama.

Visbeidzot, ņemot vērā ES digitālā Covid sertifikāta pamatā esošās tehnoloģijas globālos panākumus, Komisija un dalībvalstis apsver, vai un kā šādu tehnisko arhitektūru potenciāli varētu izmantot citiem lietošanas gadījumiem, kas nav brīvas pārvietošanās veicināšana ES, ieskaitot ceļošanas atvieglošanu no trešām valstīm un uz tām. Šo tehnoloģiju varētu izmantot arī, piemēram, dokumentu autentifikācijai veselības jomā un pārrobežu digitālo veselības pakalpojumu (piemēram, vakcinācijas kartes nolūkā nodrošināt aprūpes nepārtrauktību, piekļuve elektroniskajām receptēm un to izsniegšana, piekļuve pacienta veselības pārskatiem u. c.) lietojamības un drošības uzlabošanai. Šādos citos lietošanas gadījumos varētu atbalstīt pilsoņus,

¹⁰⁰ 13 dalībvalstis atbildēja ar “nē” un 12 — ar “varbūt”.

¹⁰¹ COM(2022) 459 final.

kas vēlas saņemt vai saņemt veselības aprūpi citā dalībvalstī, kas nav to piederības dalībvalsts. Lai nodrošinātu sinerģiju, šādu lietošanas gadījumu iespējamo īstenošanu varētu pētīt saistībā ar Eiropas veselības datu telpas izveidi¹⁰². Varētu apsvērt arī iespēju atbalstīt iniciatīvas, ar ko veicina veselības sertifikātu digitālo sadarbību pasaules mērogā. ES līmeņa atbalsts šādiem lietošanas gadījumiem cita starpā būs atkarīgs no tā, vai attiecīgajā jomā ES ir vai nav rīcības kompetence. Turklāt Komisija uzsver, ka šādi lietošanas gadījumi nedrīkst ierobežot ES pilsoņu tiesības brīvi pārvietoties.

3. SECINĀJUMS

Ir izdoti vairāk nekā divi miljardi ES digitālo Covid sertifikātu, un tas ir devis taustāmu labumu ES iedzīvotājiem: veicinājis brīvu pārvietošanos, kad ceļošanas ierobežojumi joprojām tika uzskatīti par nepieciešamiem, un tajā pašā laikā ļāvis koordinēti atcelt šos ierobežojumus, tiklīdz tas bija iespējams. Turklāt ES digitālais Covid sertifikāts ir viegli lietojams, bezmaksas un daudzpusīgi pielāgojams jaunām attīstības tendencēm. Visbeidzot, ar ES digitālā Covid sertifikāta satvaru ir arī izveidots standarts Eiropā un radīts labas prakses piemērs pasaules mērogā, un šai sistēmai ir pievienojušās 76 valstis un teritorijas.

Ja nebūtu bijis ES digitālā Covid sertifikāta, ES pilsoņi nebūtu varējuši izmantot tiesības saņemt citās dalībvalstīs akceptētus sadarbīgus vakcinācijas, testa vai pārslimošanas sertifikātus, lai izmantotu savas pamattiesības uz brīvu pārvietošanos. Tas ir kā pierādījums ES iestāžu un dalībvalstu spējai rekordīsā laikā izstrādāt inovatīvus risinājumus, garantējot tādas ES pamatvērtības kā datu aizsardzība un atvērtā piekļuve.

Epidemioloģiskās modrības apsvērumu dēļ joprojām ir saprātīgi 2022./2023. gada ziemas periodā saglabāt ES digitālā Covid sertifikāta sistēmu. Komisija turpinās cieši sekot epidemioloģiskās situācijas attīstībai, jo īpaši galvenajiem elementiem, kas, pēc ECDC domām, būs īpaši izšķiroši attiecībā uz turpmāko Covid-19 viļņu laiku un apmēru. Pamatojoties uz to, Komisija līdz 2023. gada marta beigām atkārtoti novērtēs situāciju un lems, vai ierosināt turpmāku pagarinājumu vai arī noteikt, ka regula zaudē spēku 2023. gada jūnijā.

Iespēja pārvietoties starp dalībvalstīm, izmantojot tikai savu pasi vai personas apliecību, ir viens no Eiropas integrācijas galvenajiem ieguvumiem. Jebkādi šo tiesību ierobežojumi — arī gadījumos, kad tie izriet no bezprecedenta notikumiem, piemēram, globālas pandēmijas, — ir jāpiemēro tikai absolūtas nepieciešamības gadījumos. Galu galā ES digitālā Covid sertifikāta regula kļūs par savu panākumu upuri: tās termiņa beigas būs pierādījums tam, ka ir sasniegts regulā deklarētais mērķis — neierobežotas brīvas pārvietošanās atjaunošana.

¹⁰² COM(2022) 197 final.